

tæk

NR 2 JULI 2015 • STRAATAGETS KONTOR • ISSN 1903-5330

Læs bl.a. om:

Forside: Tækkemand Fleming Grøfte klapper et meget specielt, buet tagskæg på Det Åndbare Hus hos Egen Vinding & Datter ved Ringsted. Et spændende projekt, som vil bevise – eller det modsatte – at et hus opført af organiske materialer kan lufte fugt ud gennem mure og stråtag. Foto Martin Vollmer

04

Unge arkitekter & stråtag

To nyuddannede arkitekter fra hver sin skole har fokuseret på stråtaget i deres afgangsprojekter, et surfcenter og en ny type klitgård

12 Galskab eller genialt..?
Snart er Det Åndbare Hus færdigtækket, og så følger en lang række målinger af, hvad der bliver af fugten, når man laver et hus uden dampspærre og mineraluld

06 Fra plader til strå
Et sort bølgeeternittag blev skiftet ud med strå på 600 kvadratmeter udlænger på Sydgården ved Præstø. Se forskellen.

20 Mere miscanthus
En ny måde at etablere marker med elefantgræs til stråtag, tækkemiscanthus, tegner lovende, for prisen for udplantning falder markant

22 Grisehandlerens hus
Så er der stråtag på Bakken, efter at grisehandler Larsens ejendom – Kathrines Køkken – er blevet tækket

STRAATAGETS KONTOR APS ejes af Tækkemandslauget og Dansk Tækkemandslaug og er støttet af de to laug og Sepatec A/S.

STRAATAGETS KONTOR er branchekontor for tækkemændene og sekretariat for den internationale sammenslutning af organiserede tækkemænd, ITS – International Thatching Society.

FORMÅLET med kontoret er at medvirke til at fordoble antallet af tækkede kvadratmeter i Danmark inden 2023. Det skal ske gennem fagligt udviklingsarbejde, kvalitetssikring, opbygning og formidling af viden, billigere brandforsikringer og markedsføring.

STRAATAGETS KONTOR udgiver bladet TÆK, som udsendes til samtlige tækkemænd i Danmark og Sverige samt til udvalgte målgrupper med interesse for og tilknytning til tækkebranchen.

2 JULI 2015

TÆK udkommer 4 gange årligt ved begyndelsen af hvert kvartal.

Ansvarshavende redaktør og kontakt:
Jørgen Kaarup • joergen@kaarup.eu • Tlf. 21 25 91 88

Oplag: 600 stk.
Layout: Grafisk Signathur
Tryk: Werks Grafiske Hus A/S

I BESTYRELSEN FOR STRAATAGETS KONTOR:

Tækkemand Finn Guld (Formand, valgt af DTL)
Åshøjvej 8, 4600 Køge • Tlf. 40 15 71 56 • post@finnguld.dk

Tækkemand Thomas Gerner (valgt af Tækkemandslauget)
Hornebyvej b65, 3100 Hornbæk • Tlf. 25 21 77 52 • mail@horneby.dk

Direktør Jørgen Kaarup
Vennepunktet 9, 8300 Odder • Tlf. 21 25 91 88 • joergen@kaarup.eu

Leder

Muligheder og begrænsninger

Bestyrelsesformand: Spændende udviklingsmuligheder for branchekontoret begrænses af vigende hovedindtægt

Går det nu også så godt i Straatagets Kontor - kan det virkelig passe...

Svaret må blive et både - og ☺. Tækkefagets ansigt udadtil er blevet forbedret betydeligt, siden Straatagets Kontor blev etableret af Dansk og Jydsk Tækkemandslaug i det herrens år 2013. Arbejdet med at forbedre stråtagets ry som byggemateriale leveres i form af projekter, hvor bæredygtighed, isoleringsevne og brandsikkerhed indgår med Straatagets Kontor som motor og formidler.

Det foregår i samarbejde med landbrugets videnscenter, Arkitektuddannelsen, Teknologisk Institut, Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut, private aktører og Dansk Byggeri. Ikke mindst er bladet Tæk med til at forbedre vores image og bringe viden om de muligheder vores fag giver. Der er nu etableret direkte kontakt til fremtiden gennem de studerende på arkitektskolerne.

Så det går sådan set rigtig godt. En ting halter dog efter min mening, og det er økonomien. Fundamentet for Straatagets Kontors eksistens er svagt og bliver hele tiden udfordret. Sepatec-salget, som er grundstenen og den største indtægtskilde for branchekontoret, er vigende efter at krisen begyndte at kradse.

Rørsalget er efter sigende stigende, men Sepatec salget følger ikke med. Det kan selvfølgelig hænge sammen med rapseri i forbindelse med en ringe rørhøst i Europa på grund af vejr og krig. Det kan også være at Sepatec'en bliver fravalgt på udsatte steder i Danmark på grund af dårlige finansieringsmuligheder helt generelt.

AF FINN GULD
STRAATAGETS KONTOR APS

I kontorets første leveår blev grundlaget for dette års økonomi skabt. Der blev tæret hårdt på egenkapitalen, men takket være Jørgen Kaarups målrettede projekter, bl.a. bogudgivelse og miscanthus-projektet, er egenkapitalen i Straatagets Kontor genskabt. Der er endog genereret et ganske lille overskud, som nærer tanken om at udvide aktiviteterne.

Så det er her, vi står. Et nyt projekt har taget form: Et projekt, som er startet, men ikke rigtigt er løbet i gang. Et projekt, der handler om at foregribe projekterende bygherrens og rådgiveres idéer, medens de endnu ligger på skrivebordet. Vi har investeret i CRM Byggefakta, som giver os fakta om kommende byggeprojekter i landet. Det er et projekt, der for at kunne lykkes til fulde kræver en tidsbegrænset ansættelse. Et projekt, som bør afprøves, og som selvfølgelig vil udfordre vores økonomi. Et projekt som vil udfordre arkitekter, ingeniører og bygherrer til at se med andre øjne på det moderne, brandsikre og bæredygtige stråtag.

Der er således åbenlyse, vedkommende og mandskabskrævende projekter for Straatagets Kontor og tækkebranchen, som skal startes op. Projekter som presser vores økonomi, hvis vi ikke får forbedret indtjeningen. Og ja, Jørgen Kaarup er selvfølgelig ude på det store usikre projektsøgnings- og tilskudsmarked med nye ansøgninger. Men spørgsmålet er, om det er nok? <

Tækkemænd fra syv lande til Sverige

Til september er det tid til at møde kolleger fra landene i samarbejdet om den internationale organisation ITS – vores svenske kolleger er værter

TEKST & FOTOS:
ADAM OOMS, MICHAEL ANDERSÉN & JØRGEN KAARUP

Så er det igen blevet tid til international kom-sammen med masser af oplevelser, faglige snakke og udveksling af erfaringer, samtidig med at der bliver mulighed for at kaste sig i havet ud for Smygehus, for mødet holdes på et gammelt badehotel, som ligger meget smukt lige ud til Østersøen.

De svenske værter har forberedt sig på op imod 100 deltagere og håber på at kunne leve op til turen til Cape Region, Sydafrika, hvor omkring 120 tækkemænd og – koner tilbragte mere end en uge i hinandens selskab i februar 2014.

”Vores hjerter er stadig varme pga. vores sydafrikanske venners gæstfrihed”, skriver de svenske værter og fortsætter:

”Det ville være umuligt at leve op til, så vi inviterer til et møde under lidt mere ydmyge forhold i det kolde nord – men sidste år var sommeren i Sverige fremragende, så vi håber, at den bliver det igen”, skriver Adam Ooms og Michael Andersén i invitationen til årets ITS-kom-sammen.

Arrangementet betyder onsdag 9. september med ankomst sidst på dagen og velkomstmiddag, hvor repræsentanter fra de syv lande fortæller, hvordan det går i tækkebranchen i hvert land.

Torsdag er der sightseeing til ”Southern Cape”, rundt at se på stråtag i Syd-Sverige, sluttende med VM i rørkastning. Fredag går turen til Frilandsmuseet i Sorgenfri, og lørdag er det de kongelige haver ved slotet Sophie-Ro i Helsingborg og Frilandsmuseet i Frederiksdal, der er på programmet.

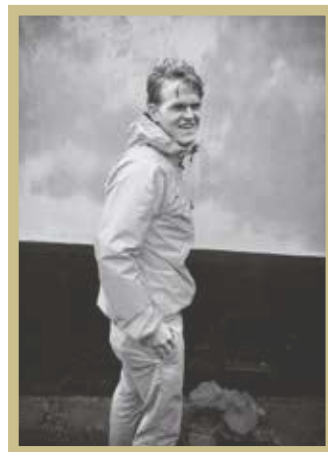
Søndag den 13. september slutter arrangementet efter morgenmad.

ITS, International Thatching Society, er en sammenslutning af organiserede tækkemænd, dvs. at kun medlemmer af laugene kan deltage. Målet med ITS er primært at skabe netværk og formidle viden imellem medlemmerne og medlemsorganisationerne.

Kvalitetssikringen for materialer til tækning, Thatchmark, er opstået i England, men da den kun kan fungere, hvis ordningen er international, er den blevet løftet ind i ITS-regi, så i år skal det drøftes, hvordan man kommer videre med Thatchmark, efter at England nu har prøvet systemet af i snart halvandet år.

Tilmelding til arrangementet sker direkte til værterne senest 10. juli. Invitation er sendt ud til medlemmer af Tækkelaug og Dansk Tækkemandslaug. Yderligere information: kontakt ITS-koordinator Jørgen Kaarup, Straatagets Kontor: joergen@kaarup.eu – tlf. 21 25 91 88

De kommende sider er det to unge, nyuddannede arkitekter, der fylder, for de har vist tækkebranchen så stor interesse, at de fra hver sit udgangspunkt har lavet afgang med stråtagte bygninger på den jyske vestkyst. Her lidt om, hvem de er og svar på, hvorfor de har valgt at fokusere på stråtag. På de følgende sider fortæller de selv om deres projekter.

JENS HOLST

Født i 1989. Oprindeligt fra Vestjylland, i dag bosat i København, hvortil han flyttede for at begynde på arkitektskolen i 2009 • I 2012 bachelor ved afdeling 2: Arkitektur, By og Bygning • Juni 2015 master, afgang fra Kunstakademiets Arkitektskole ved Institut for Kulturarv, Transformation og Restaurering. Arkitektonisk interessere: Mødet mellem det traditionelle og det moderne.

Hvad var årsagen til, at du blev fascineret af stråtag?
Jeg blev eksponeret for stråtag i en tidlig alder. Jeg er vokset op i et stråtagte hus, som min far byggede og tækkede i 1975. Min far er tækkemand og jeg har of i perioder hjulpet til med tækkearbejdet. Jeg synes at stråtag er et smukt tag. Det rummer en vis poesi og nostalgi. Derudover finder jeg det fascinerende at stråtaget er et produkt af tusinde års udvikling og forædling. Det er et håndværk og en tradition.

Hvad var årsagen til, at du blev fascineret af stråtag?

Jeg blev eksponeret for stråtag i en tidlig alder. Jeg er vokset op i et stråtagte hus, som min far byggede og tækkede i 1975. Min far er tækkemand og jeg har of i perioder hjulpet til med tækkearbejdet. Jeg synes at stråtag er et smukt tag. Det rummer en vis poesi og nostalgi. Derudover finder jeg det fascinerende at stråtaget er et produkt af tusinde års udvikling og forædling. Det er et håndværk og en tradition.

Hvorfor synes du, at strå er spændende at arbejde med som arkitekt?

Ligeså berigende stråene i rørkoven er for naturen, ligeså smukt pryder de husenes tage. Strået patineres smukt og ældes med ynde, noget jeg finder essentielt for god arkitektur.

Stråtaget besidder mange gode egenskaber. En af dens arkitektoniske værdier er dens plastiske evne, som materiale. Det giver mulighed for et stort dynamisk formsprog. Det er et meget flek-

Unge arkitekter med fokus på stråtag

To nyuddannede arkitekter fra Aarhus og København har lavet afgangsprojekter med strå på taget – Tæk tager pulsen på dem

sibelt og tolerant materiale, der kan adaptere alle former. Stråets lange historiske arv, som tagmateriale og dens betydning for den danske byggeskik, gør strået interessant at arbejde med. Når man arbejder med et materiale der har så meget integritet og arv, så forpligtiger det, at man som arkitekt arbejder med stor respekt for materialet.

Hvad er det største problem/barriere i at få stråtag gjort populært og dermed udbredt på nybyggeri?

Det, jeg tror mange bliver afskrækket af, er prisen og den vedligeholdelse, der følger med. Derudover tror jeg at mange forbinder stråtaget med en gammeldags byggeskik og derfor ikke ser mulighederne for at bruge det i nye og mere moderne kontekster. Det at strået er et klimavenligt naturmateriale, som gror i landskabet og binder CO₂, gør strået til et moderne og relevant materiale, der er berettiget til en plads i den fremtidige bæredygtige byggeskik.

Vil du gerne arbejde med stråtag fremadrettet?

Helt sikkert. Jeg synes at jeg har fundet metode til at tegne huse med tage af strå, der er nyskabende og som jeg vil forsætte med at udvikle.

I en drømmeverden med alle muligheder åbne: Hvad ville du så tegne med strå på?

Jeg vil starte med at gøre det klart, at strå, i min verden, ikke er noget der skal PÅ, som en addition.

For mig skal strået ikke bare være en pæn skal, som man lægger på huset. Det skal i højere grad være et formgivende element. Det skal integreres i husets arkitektur. Jeg ser det ikke som fremtiden at påføre strå på alle slags bygninger. På det punkt er jeg meget traditionel. Strå skal bruges på bygninger, hvor det hører hjemme. <

KIRSTINE BOVBJERG CHRISTENSEN

Født 1990 • Student ved Morsø Gymnasium 2009 • Praktikant ved tækkemand Bjarne Johansen august 2014 • Studentermedhjælper ved Arkitema maj 2015 • Bachelor ved Aarhus

Arkitektskole 2015, afgangsprøve: Stråtaget surfcenter i Klitmøller.

Hvad var årsagen til, at du blev fascineret af stråtag?

Før jeg deltog i stråtags-workshoppen på Den Jyske Haandværkerskole på mit 3. semester, efterår 2013, havde jeg egentlig ikke gjort mig nogen tanker omkring stråtag.

Jeg tror, at dét, der fangede mig i første omgang, var tækkemændenes entusiasme omkring deres fag. Mens det, der fascinerede mig, var brugen af strå på moderne byggerier, både som tag og facader, som er meget udbredt i Holland.

Hvorfor synes du, at strå er spændende at arbejde med som arkitekt?

Jeg synes det er spændende at arbejde med strå, fordi et så primitivt byggemateriale har så mange potentialer, og fordi udtrykket har så bredt et spænd fra traditionelle bindingsværk med stråtag, til mere skulpturelle udformninger, over til det helt skarpe udtryk med store ensartede flader på moderne byggerier.

Hvad er det største problem/barriere i at få stråtag gjort populært og dermed udbredt på nybyggeri?

Min oplevelse er at opfattelsen af stråtag som ekstremt brandfarligt, er med til at afholde folk fra at beskæftige sig med det. Yderligere tror jeg at der er en generel tendens til at folk generelt ikke har kendskab, til hvilket moderne udtryk stråtaget kan have, hvis det bliver brugt på den rigtige måde. Der er en udbredt opfattelse af stråtag som et meget traditionsbundet, romantiseret og forældet materiale.

Jeg tror en af de største barrierer ved at designe med stråtag er hældningen. Man skal være meget bevidst omkring hvilke arkitektoniske potentialer, den forholdsvis stejle taghældning har, og hvordan man udnytter det bedst muligt, så man ikke bare får et stort loftrum eller skunk, man ikke kan bruge til noget.

Vil du gerne arbejde med stråtag fremadrettet?

Helt klart. Det fascinerer mig. Det tror jeg man kan spørge alle mine medstuderende om. Da vi fik stillet vores bachelor opgave, var mit første parameter at det skulle være tækket, og så tegnede jeg egentlig ud fra det.

I en drømmeverden med alle muligheder åbne: Hvad ville du så tegne med strå på?

Det er et godt spørgsmål. Lige nu er jeg mest til den mindre skala. Men det kunne da være fedt at få lov til en dag at være med til at tegne noget mere frit designmæssigt f.eks. et museum eller et hovedkvarter for et større firma. Og gerne et sted med strå som lokalt materiale med tidligere tradition for stråtag, for netop at vise kontrasten mellem tradition og moderne design. <

En ung arkitekt er netop blevet færdig og lavede afgangsprøve om en moderne klitgård med stråtag - her er hans beretning om projektet

Et nyt vestjysk feriehus - klitgården genfortolket

TEKST OG ILLUSTRATIONER: JENS HOLST, CAND. ARCH. FRA KUNSTAKADEMIETS ARKITEKTSKOLE, KØBENHAVN

Et mit netop afleverede afgangsprøve, arbejdede jeg med mødet mellem det traditionelle og det moderne. Med udgangspunkt i klitgårdene og den vestjyske byggeskik, tog jeg fat i at genfortolke klitgården. Min genfortolkning skulle udmunde i en ny type feriehus, der ville have et større rod fæste og forbindelse til den lokale vestjyske byggeskik og det barske vindblæste landskab.

Ud fra en analyse og værdigsætning af klitgårdens karakteristika, fandt jeg frem til tre stærke arkitektoniske værdier, som jeg ønskede at genskabe i mit feriehus. Den ene er klitgårdens placering i landskabet. Som en introvert og sluttet form skærmet bag kystens klitrække ligger klitgården solitært i landskabet. På trods af sit klumpagtige udtryk formår den at smelte sammen med landskabet. Den anden værdi er gårdrummet - klitgårdens hjerte. Her kan man afskærme sig fra vestenvinden og nyde solen uforstyrret. Gårdrummet er et berigende og rart rum, med et stort potentiale og en arkitektonisk styrke. Den tredje værdi er portrummet, som jeg så som en rummelig metafor for at skabe forbindelse mellem det indre og det ydre. I mit projekt oversatte jeg portrummet til at være visuelle forbindelser, der binder landskabet sammen med huset.

STRÅTAG SOM FORMSKABER

Efter min analyse og værdigsætning var det klitgårdens store og dominerende stråtag og dens rolle som formskabende element, der især fangede min opmærksomhed. Stråtaget er definerende for klitgårdens formsprog. Klitgården er et hus skabt til og formet af stråene.

Det blev min intention at undersøge stråtagets muligheder, som formskabende element for min arkitektur. Hvad nu hvis man dyrkede dette, vendte om på hierakiet, byggede huset oppefra og

ned og formede huset på stråets vilkår, i dialog med dens evner og begrænsninger. Dette blev et vigtigt dogme for mit projekt.

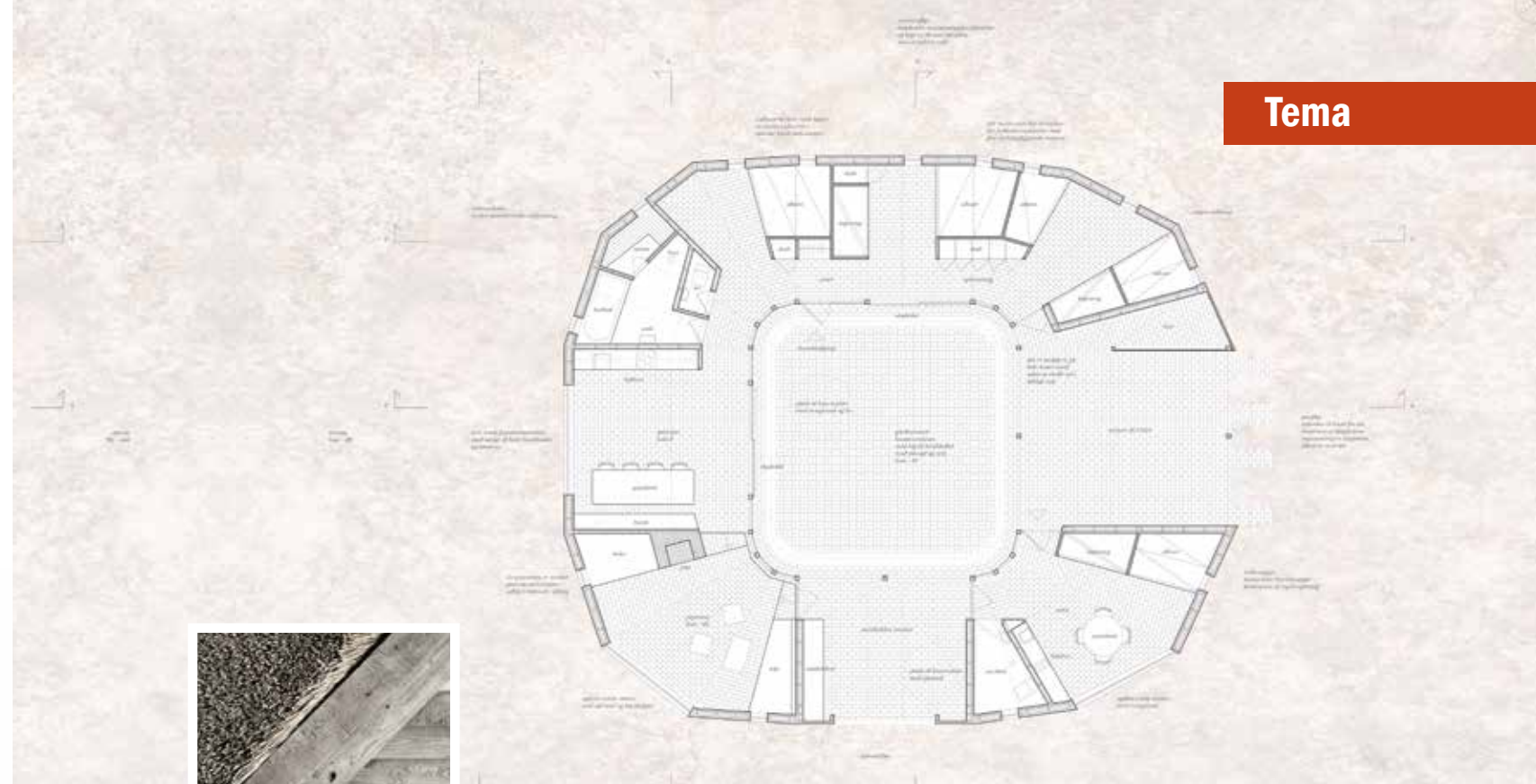
For at bygge et hus på stråets præmisser måtte jeg dog først komme ind under huden på hvordan et stråtag virker og hvorledes materialet strå fungerer optimalt. Det blev klart for mig at stråtagets form og elementer afspejler at stråtaget er meget pragmatisk. Stråtagets detaljer er på ingen måde tilfældige, de udspringer af stråets håndtering af diverse problematikker. F.eks er en afvalmede gavl ikke bare et ornamentet element som byggeskikken tilskriver at man laver - det har en funktion: At lede vinden over gavlen sådan at den ikke river op i de øverste lag af strå.

55 GRADER HÆLDNING

Jeg fandt frem til at stråtagets hovedelement er fladen. Det er stråets absolutte stærkeste form. Fladen kan bearbejdes på to grundlæggende måder, som skaber tagets formsprog. Fladen kan krummes for at skabe en kvist eller fladen kan bukkes for at skabe et hjørne (konkav/konveks). Udfra min undersøgelse af strået som materiale og som færdigt tag, formulerede jeg nogle anbefalinger til hvorledes man bruger strået, på den bedste og mest optimale måde.

Disse anbefalinger bunder i den konklusion at fladen er den optimale form for taget og bør derfor ikke gennembrudes. Så når man bygger og arbejder med strå er det essentielt at man anskuer stråtaget som en sammenhængende tagflade. Dette betyder at man bør undgå at placere kviste i tagfladen, hvilket underminerer fladens naturlige styrke og er et unaturligt greb for strået.

I stedet skal man tilstræbe at lave kvistene i tagfoden ved at krumme tagfladen. Ligeledes bør skorstenene føres gennem taget, hvor det svækker taget mindst, nemlig i tagryggen. Hvad angår stråets hældning er minimums-kravet 45°, som er den gængse taghældning. Der opstår et problem, hvis man hæver taget, for at skabe en kvist, da det vil medføre at kvistens hældning bliver lavere

“Det vigtigste ved at arbejde med strå er materialelæren. Når man arbejder med stråtag, skal man sætte sig ind i, hvordan strået fungerer og huske på at skabe arkitektoniske løsninger der, er naturlige for strået.

Abelines gård her på billedet er en typisk klitgård, som Jens Holst har taget udgangspunkt i og herefter genfortolket den vestjyske byggeskik og omsat den til et nutidigt bud på en klitgård.

end minimums-grænsen, hvilket vil være svækkende for tagfladen.

Derfor anbefalede jeg også, at den generelle taghældning bør være 55°, da dette vil fjerne problemet, give gode muligheder for at krumme tagfladen og ligefrem forbedre stråenes forhold og dermed give taget en længere levetid.

VÆK MED SVAGHEDER

Disse anbefalinger af stråtaget, som jeg fandt frem til i min analyse og værdigsætning af strået, udgjorde de formskabende parametre for mit hus. Derudover var det min intention at fjerne stråtagets svage punkter. Her fokuserede jeg især på tagets hjørner, som udsættes for meget slidage. Særligt skotrenden i et indre hjørne udgør et af disse svage punkter.

Ved at hæve taghældningen til 55° giver det en kelhældning på ca 45°, men dette fjerner ikke svagheden. Da særligt bunden af kelen slides af afvandingen og er en flaskehals for den store afvandsingsflade. Dette slid fjernede jeg ved at afrunde hjørnet, som eliminerer flaskehalsen. Derudover afrundede jeg de ydre hjørner for at lette vindtrykke og lade vinde passere lettere om huset.

Disse parametre blev styrende for formen af mit feriehus. Min intention var at bygge et hus med fokus på at skabe de bedste forhold for strået, skabe et dynamisk, ærligt og smukt tag, hvor stråets plastiske evner virkelig kommer til udtryk. Dette føler jeg er blevet indfriet i mit nye feriehus. Et feriehus hvor tagfladen, ligesom klitgården, er blevet et stærkt og dominerende element i husets arkitektur.

GENFIND ESSENSEN

Jeg ynder at man skal tilbage til det basale ved stråtaget. Man skal genfinde essensen af stråtaget og huske på stråets vilkår og ikke bare håndtere det som et objekt der er uafhængigt af det resterende hus, men give det medbestemmelse. Stråtagets æstetiske styrke ligger i fladen og dens enkelthed.

Det vigtigste ved at arbejde med strå er materialelæren. Når man arbejder med stråtag skal man sætte sig ind i hvordan strået fungerer og huske på at skabe arkitektoniske løsninger der er naturlige for strået. Ved at forme huset i dialog med strået kan man eliminere stråets svagheder og skabe et hus hvor tag og hus smelter sammen til et. <

En anden ung, nyuddannet arkitekt har i sin afgangsupgave tegnet et nyt surfcenter, som tænkes placeret i Hvide Sande – her er hendes beretning

Ovenfor modelfoto af surfcenteret og herunder Kirstine, da hun forsvarede sin bachelor.

Nyt surfcenter med stråtag

TEKST OG ILLUSTRATIONER: KIRSTINE BOVBJERG HRISTENSEN, BACHELOR FRA ARKITEKTSKOLEN AARHUS

Det var oplagt for mig at vælge stråtag, da jeg som bachelorprojekt fik til opgave at designe et surfcenter, placeret på den yderste kant mod slusen i Hvide Sande.

Der er en lang tradition for stråtag langs vestkysten, og der gror tagrør hele vejen rundt om Ringkøbing fjord, så det var naturligt at inddrage strå i mit projekt. Desuden er jeg meget fascineret af stråtag generelt, så det blev hurtigt til den designmæssigt afgørende faktor i projektet.

Efter en studetur både til sitet i Hvide Sande og surfklubben "Cold Hawaii" i Klitmøller blev jeg klar over hvor vigtig placeringen i terrænet og materialevalget er.

I Klitmøller hvor klubhuset ligger i første parket til det voldsomme Vesterhav, er der placeret store glaspartier direkte vendt mod havet, hvilket gør det muligt fx at bedømme surfing-konkurrencer indefra. Desværre er der så meget sandfygning, at ruderne nærmest er blevet ugenomsigtige, og meget af træværket på facaderne er hårdt medtaget.

DET RÅ KLIMA

Det har været meget vigtigt for mig, at materialesammensætningen gav mening i forhold til det rå klima ved vestkysten. Jeg valgte at benytte beton til de bærende vægge, da det er et meget robust materiale, og i tydelig relation til de efterladte bunkere langs vestkysten.

Bygningerne i mit projekt ligger og trykker sig ned mellem klitterne for at skærme af for vinden, ligesom de traditionelle klitgårde og sommerhuse gør det. Det er med til at skabe nogle rum omkring bygningerne, der ligger i læ for vinden.

Ved at nytænke den traditionelle brug af stråtag og udforske materialets iboende egenskaber, udfordres samspillet både konstruktionsmæssigt og æstetisk, for derigennem at opnå større kvalitet i arkitekturen som helhed.

Da en stor del af byen lever af fiskerirelaterede erhverv placeret på vestkysten mellem hav og klitter, er der en iboende bevidsthed omkring sameksistensen af kultur og natur. Et surf-center ville være med til at sætte fokus på mødet mellem de stedbundne naturværdier og det specielle kulturmiljø, og dermed gøre det mere attraktivt at besøge og ultimativt bosætte sig i Hvide Sande.

I samspil kan alt dette bidrage til en forbedret oplevelse af naturen ved vestkysten og livet i Hvide Sande.

En særlig tak til min vejleder på arkitektskolen Lars Holt og specielt min gode ven Tækkemand Bjarne Johansen for kyn-dig vejledning i primært stråtag.

Jeg har fokuseret meget på at lade de eksisterende omgivelser have indflydelse på udformningen af projektet. Jeg arbejdede med enten at lade bygningerne grave sig ind i klitterne, eller forstærke de eksisterende strøg i terrænet og benytte disse til at formgive taget.

De stråtede tagflader placerer sig, hvor kvotelinjerne ligger tæt, og imiterer stigningen i det underliggende terræn.

BENSPÆND

Et naturligt benspænd i arbejdet med strå er hældningen, så det var et fast parameter at taghældningen minimum skulle være 45 grader, og at der ikke måtte forekomme knæk i tagfladen større end 25 grader. I kontrast til de flygtige sandbanker, valgte jeg kun at arbejde med plane flader, og kun lade fladerne knække over i andre flader, eller afsluttes som jyske vindskeder.

Et specielt stærkt udtryk er de store ensartede flader af stråtag. For at undgå at fragmentere fladerne, har jeg udeladt ovenlysvinduer udover vinduerne i kobber-rygningen. I stedet har jeg kun ladet taget gå til jorden på udvalgte steder, for at lade lyset komme ind af de forskelligartede vinduer i murene.

Ud fra de asymmetriske tagkonstruktioner har jeg forsøgt at udnytte rummene i højden med hems og halve etager, så fornemmelsen af de meget vertikale rum bevares, med kig til himlen i toppen gennem rygningen. Det er vigtigt for mig at oplevelsen af hvert enkelt rum er forskellig, og dermed er til at gøre det interessant at opholde sig og færdes gennem bygningerne.

FUNKTIONERNE

Projektets rumprogram er udformet således at surfing klubhuset ligger tættest på vandet mod nord. I bygningen mod syd-vest er der kontorer og et konferencerum til 100 mennesker. Mod nord-øst er der en café og mod syd-øst er der plads til ca. 20 overnattende gæster i vinkelbygningen.

Bygningerne er udformet på den måde, at de skaber centrale pladser mellem sig. Her opstår der et naturligt flow af mennesker, som både opholder sig og bruger funktionerne, og turister og lokale der nyder naturen.

Min intention er at skabe et vedkommende fællesskab, hvor der er plads til "det tilfældige møde", hvor man kan møde andre surfere og udveksle erfaring, tale med lokale eller turister, eller andre der måske har lyst til at gøre ophold ved caféen, for at få en is.

Bygningernes afgrænsning mod øst, skaber et mere lukket og privat område for lejlighederne med mulighed for afslapning eller hænge ud i mindre grupper og fx spille ølbøling eller holde grill-laften.

Klubhuset fungerer ligesom conferencebygningen, som en selvstændig bygning, der kan lukkes af separat. Placeringen af klubhuset, i første række til kajen, sikrer direkte adgang til vandet. Udendørs opbevaringsrum gør det nemt at finde sit udstyr frem og komme hurtigt ud på vandet, når de omskiftelige vejrforhold er til det.

UDFORDRINGEN

Konferencebygningens rum kan åbnes op og kombineres alt efter selskabets størrelse og karakter. Den er placeret i konteksten, så den både strækker sig mod byen og inviterer folk ind, og samtidig peger ind mod den centrale plads mellem bygningerne. På den måde bliver bygningen en del af fællesskabet, uanset om lokalerne bruges til forretningskonferencer, som samlingspunkt for byens borgere eller andre sociale arrangementer. Kontorene og konferencerummet bidrager samtidig til helårsbrug, så der er liv hele året rundt på forskellige tidspunkter af døgnet. <

Omkring 100 mennesker mødtes til årets Bindeday, som bød på godt selskab, fagligt input, DM i rørkast og supergod mad

Til venstre: Steffen Helbo er efterhånden fuldbefaren mansard-tækker og demonstrerede igen, hvordan det gøres. **I midten** årets vært, Iver Iversen Klit, hvis historier fortalt med glimt i øjet bidrog til underholdningen. **Til højre** er det Jens Greve, som af Tækkelaugget fik en lykønskning og et varigt trofæ i anledning af, at han for det første opfandt skruemetoden og for det andet er gået på pension.

Bindeday hos Klit på Klitgården

TEKST: JØRGEN KAARUP
FOTOS: THOMAS GERNER & JØRGEN KAARUP

En bidende kølig vind stod ind fra det Vesterhav, der ligger 250 meter fra Iver Iversen Klits gård i Husby Klit, da 80 tækkemænd og en del – fruer mødtes til årets bindeday den 20. juni. Alle håbede på sol og varme, som udeblev – til gengæld fik alle varmen, da Karsten Hansen skar det grillstegte oksekød for, frokosten stod for døren, og temperaturen havde løftet sig en anelse.

En sådan dag skal opleves, så Tæk videregiver hovedsagelig stemningen i fotos.

Dagen bød på fagligt input som Læsø's Henning Johansen, der præsenterede tangmætter til mønninger, konsulent Petter Astrup, der fortalte om og tilbød sin kunnen inden for rådgivning om bl.a. APV-udarbejdelse, og Straatagets Kontor præsenterede arkitektstuderendes imponerende leg med stråtaget. Thor Christensen demonstrerede, hvordan man med en lille investering i udstyr kan behandle stråtag mod alger med en hele ny og meget bred sprøjte, som kan benyttes fra jorden.

Den traditionsrige rørkastningskonkurrence blev genindført med mange deltagere, og der var rig lejlighed til at snakke med kolleger fra nær og fjern. Årets bindeday kørte bevidst med et mindre fyldt program for at give plads til hygge og de personlige møder.

En rigtig god dag, tak til værten, Iver Iversen Klit, til arrangørerne og til fru Hansen for et godt og veltillavet kagebord.

"Disse prægtige mænd...," aldrig for gamle til at fascineres af maskiner.

Neden under årets to stolte vindere i rørkastning: Carlo F. Christensen (t.v.) vandt i præcisionskastning, og Erit Outzen (t.h.), der arbejder hos Henrik Henriksen vandt i længdekast med hele 15,8 meter.

Til venstre Karsten Hansen med fruen bag sig, begge gjorde deres til at ingen gik sultne hjem. **Til højre** Søren Lundbak Jepsen, lærling ved Karsten Hansen, hugger tømmer til Frilandsmuseet Hjerl Hede. Han arbejder som frivillig der med at levere restaureringstømmer.

Rettelse og tak

Der er en fejl i referatet fra årets generalforsamling i Straatagets Kontor, bragt i Tæk 1, 2015, side 14. Derfor bringes denne korrektion sammen med en tak til Mette Urup for at have brugt tid på at efterse regnskabet og godkende supplement til regnskabet, der omtales i referatet.

Fejlen er, at jeg skrev, at "der var korrekt redegjort for forholdet i en note til regnskabet". Dette er forkert. Der var redegjort for det i specifikationer til regnskabet, men da disse ikke blev fremlagt på generalforsamlingen, kunne ingen af de tilstedeværende bestyrelsesmedlemmer læse disse. Og det var baggrunden for, at regnskabet skulle gennemgås af statsautoriseret revisor Mette Urup, og at der efterfølgende skulle lave supplement til årsregnskabet.

Jeg beklager fejlen, som hermed er korrigeret.
Jørgen Kaarup

Det åndbare hus

TEKST: JØRGEN KAARUP

FOTOS: MARTIN VOLLMEYER & JØRGEN KAARUP

Ved en lille lund på en ældre gård tæt på Ringsted tager et særpræget hus langsomt form med tækkede facader og en ganske særlig hulning i tagskægget. Alle materialer er organiske, ingen dampspærre, ingen Rockwool, og der tækkes direkte på brædder med fjer og not.

"Det Åndbare Hus" hedder det, og det udføres af et firma med det på én gang pudsige og specielle navn, "Egen Vinding & Datter". Firmaet har specialiseret sig i økologisk og bæredygtigt byggeri og fik mange roser, da energi- og bygningsminister Rasmus Helveg Petersen åbnede årsmødet i Landsforeningen Økologisk Byggeri, som blev holdt hos netop Egen Vinding & Datter.

"Jeg håber, at I har dobbelt så mange ansatte om et år, når næste landsmøde holdes", sagde daværende minister blandt andet.

NYE MULIGHEDER FOR STRÅTAG

"Der åbner sig jo helt nye perspektiver og muligheder for stråtaget, hvis al den snak om fugtophobning og fugt indefra viser sig ikke at være et problem", siger Søren Vodder, der står for tækkeentreprisen, som bl.a. udføres med miscanthus fra Sørens egen mark.

Formålet med "Projekt åndbart hus" er at bevise, at organiske materialer kan transportere fugt ud gennem konstruktionen, uden at den tager skade. Dvs. at der satset på, at også stråtaget medvirker til at transportere fugt ud i det fri.

Huset er bygget af træ, isoleret med papiruld, og taget lægges altså direkte på en tomme tykke brædder.

"Vi vil dokumentere, at man kan bygge med diffusionsåbne materialer, uden at konstruktionerne tager skade, selv om vi undlader dampspær", siger direktør Lars Jørgensen fra Egen Vinding & Datter, der alene i bygningsafdelingen har 15 ansatte.

Han tilføjer, at det både handler om miljøet og om indeklimaet, fordi højisolerede huse ofte får problemer med skimmelsvamp pga. manglende ventilation.

"Bygningsreglementet går mere og mere i retning af, at der skal ventileres, fordi der isoleres så kraftigt. Det er tåbeligt efter vores mening. Det koster el, og anlæggene samler partikler, hvis de ikke bliver passet optimalt.

I stedet går vi tilbage til de gamle dyder med diffusionsåbne materialer. Forskellen er, at vi nu, i modsætning til for 50 år siden, kan energioptimere med organisk isolering", siger Egen Vinding & Datters frontfigur.

Et hus med organiske materialer, hvor fugt og damp strømmer naturligt ud, også gennem stråtaget, uden brug af dampspærre – galskab eller genialitet...?

I prøvehuset er det papiruld, der er valgt, men det kunne lige så godt have været træuld eller den hør-hampe-isolering, Egen Vinding & Datter selv producerer, siger Lars Jørgensen.

Det Åndbare Hus er støttet af Miljøstyrelsen, Realdania og Den AP Møllerske Støttefond med i alt 4,2 millioner kr.

"Vi ser det åndbare hus som et test-hus, der kan vise, at det kan lade sig gøre at tænke både miljø og sundhed ind, når vi skal bygge nye huse", siger Signe Kromann-Rasmussen fra Miljøstyrelsen og fortsætter:

"Projektet skal udvikle og teste nye materialer og løsninger, for at dokumentere hvad virker og hvordan, og dermed styrke muligheden for at udbrede brugen af miljøvenlige byggematerialer gennem markedet, og få flere, der skal til at bygge et nyt hus, til at vælge mere miljøvenligt. Projektet skal også give os mere viden om, hvilke gode egenskaber, der er ved at bo i et hus, som hovedsageligt er bygget i naturlige materialer uden stoffer, der kan skade miljø og sundhed."

STÅLPLADER PÅ TAGET

Oprindeligt var det planen, at huset skulle have haft stålplade-tag, men efter kontakt med Straatagets Kontor, som bl.a. fortalte om stråtagets klimamæssige fordele, besluttede Egen Vinding & Datter sig for stråtag. Begrundelse:

"Strå har gode egenskaber i en åndbar konstruktion, fordi det tillader, at udeluften strømmer igennem taget og ventilerer til det fri. Det er samtidig hydrofilt forstået på den måde, at det fordeler det vand, der måtte være, jævnt i materialet og afgiver det til tilgrænsende materialer eller luften med lavere relativ fugtighed". (Citat fra Nyhedsbrev nr. 4 om Projekt Det Åndbare Hus)

"Netop stråtaget er vi meget spændte på, både fordi det er nyt for os at arbejde med og fordi man normalt ville bruge en dampspærre. Vi får jo en masse damp ud gennem stråtaget, som ligger ned på bræddeundertaget – så der vil kunne dannes kondens, på visse tidspunkter af året og kortvarigt", siger Lars Jørgensen.

Når Det Åndbare Hus er færdigbygget bliver omkring 40 målere installeret overalt fra 75 cm nede i jorden, lige under fundamentet, over mure og vægge til tag. Der skal måles temperatur og fugtighed gennem to år, hvor det første bliver det mest spændende, for det er her, det vil vise sig, om teorien bag de diffusionsåbne, organiske materialers åndbarhed holder vand. Dvs. skaber en naturlig og uproblematisk affugtning af huset.

REVOLUTION FOR STRÅTAG

"Vi lukker simpelthen alle utætheder, ventilationskanaler, skorsten m.m. og sprøjter så damp ind, svarende til hvad 4 personer afgasser/udleder. Hvis luftfugtigheden stiger og stiger, så har vi taget fejl, og så holder vi op med at måle.

Men hvis den lejrer sig på et fornuftigt niveau, så skruer vi måske op for dampen for at teste, hvor balancen er", siger Lars Jørgensen og fortsætter:

"Vi tror og satser på, at kondensvandet fordeler sig i brædderne under stråtaget og efterfølgende går ud gennem taget. Det er en meget spændende ting i projektet, for strå har nogle andre egenskaber end de materialer, vi plejer at arbejde med".

Søren Vodder, som er en erfaren tækkemand, der har skrevet en håndbog om materialer og dermed har sat sig mere ind i stråenes fysiske egenskaber end de fleste, siger:

FAKTA OM DET ÅNDBARE HUS

- 110 kvadratmeter grundplan med 10 kvm. uopvarmet vinterhave. Der er 240 kvadratmeter tækning.
- Der er to rum på første-salen, som står i åben forbindelse med stueplan
- Byggematerialer er ler, gips, træ, glas og strå. Der males med naturmaling.
- "Skorstenen" er af glas og fører lys ind i boligen
- Inden i skorstenen fører en muret kanal luft og fugt ud fra køkken og bad
- Det Åndbare Hus er støttet med op til 2,16 mio. kr. fra Miljøstyrelsens program for grøn teknologi og med 1,25 mio. kr. fra Realdania og 800.000 kr. fra Den A.P. Møllerske Støttefond.
- Projektet gennemføres i samarbejde med HOUSE Arkitekter, Teknologisk Institut og Straatagets Kontor med bidrag fra DTU, Danmarks Tekniske Universitet

Øverst: Tækkemand Jesper Bødsted klapper det buede tagskæg, som arkitekten har ønsket udført. Det er Søren Vodder, der står for tækkeenterprisen, og Søren har selv tækket tre af de lodrette sider med tagrør. Herefter har Fleming Grøfte (nederst) og hans makker, Lars Jensen sammen med Jesper Bødsted udført resten af tækkearbejdet.

Der er i alt 240 kvadratmeter tækning, og der er anvendt tækkemiscanthus til taget og tagrør til de lodrette sider. Undervejs har tækkemændene konstrueret den særlige tækkeskovl, som passer til buen i tagskægget.

"Jeg tror på det. Og jeg håber, at det dermed for første gang i stråtagets historie bliver bevist, at stråtaget ikke ophober vand, men at fugten transporteres gennem taget. Problemet har jo ofte været utæt dampspærre. Og hvis du sender fugt ud gennem et lille område pga. at dampspærren er utæt nogle steder, så går det rigtig galt, for så kommer der meget fugt i et lille område.

I de her hydrofile materialer kan vand vandre igennem og afgive fugten på ydersiden, altså ude. Fugt har det jo med at vandre fra noget vådt til noget tørt. Og det kan det i naturmaterialer. Tror jeg. For det bliver da rigtig spændende og nærmest en revolution i vores opfattelse af årsager til råd, svamp og for tidlig nedbrydning, hvis Det Åndbare Hus virkelig er åndbart".

Hvad så med brandsikring?

"Et tommebræt var jo i gamle dage en BD 30, altså bevist branddæmpende i 30 minutter - så det er tilstrækkelig brandsikring, når der er fjer og not og dermed et tæt underlag. Det er lige så godt som gips eller Sepatec", siger Søren Vodder.

MODERNE FORTOLKNING

Det Åndbare Hus forventes færdigt og indviet sidst i august måned. Der er lergulve i hele stueetagen, og alle vægge er muret op af komprimerede lersten og pudset med lerpuds.

Valget af ler har som valget af strå en hel del med livscyklusanalyse at gøre:

"Lerjord er en ubegrænset råvare, der findes alle vegne, ingen tilsætningsstoffer eller kemi, og energiforbruget til komprimerede lersten er 1/20 af den energi, der bruges til beton eller brændte mursten", siger Lars Jørgensen fra Egen Vinding & Datter.

Samtidig optager og afgiver ler fugt og varme og bidrager hermed til et godt indeklima. Egen Vinding & Datter producerer selv de komprimerede lersten af lokalt morænejord, ligesom tagrør og tækkemiscanthus også er produceret tæt på Ringsted.

Det er arkitektfirmaet HOUSE, der har tegnet det 110 kvadratmeter store hus. Arkitekt Søren Blicher fra HOUSE siger:

"Huset skal appellere til de besøgende, og selv om det udstråler omtanke for naturen, så sker det på en moderne og indbydende måde, for vi vil ikke tilbage til bonderomantikken. Huset er inspireret af ældre huse, hvor strå eller tangtage gik ned over facaden. Men her laver vi en moderne fortolkning". <

Kort nyt

Valget udsætter sag om afstandskrav

Pga. valget ligger sagen stille i Energistyrelsen, hvor tækkebranchens ønske om at sætte afstandskravet for brandsikrede, stråtækte bygninger ned fra 10 til 5 meter ligger klar til sagsbehandling og høring. DBI, Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut har i samarbejde med Niels Strange fra Dansk Byggeri færdiggjort rapporten om de brandtests, der blev udført på instituttet i efteråret 2014 efter krav fra Energistyrelsen.

Stråtaget til økologisk årsmøde

Stråtaget var repræsenteret, da Landsforeningen Økologisk Byggeri (LØB) holdt årsmøde den 12. - 14. april. Det skete hos firmaet Egen Vinding & Datter ved Ringsted, hvor energi- og bygningsminister Rasmus Helveg Petersen åbnede årsmødet og i sin tale udtrykte stor sympati for hele den økologiske bølge, der skyller over byggeriet. Det lykkedes Straatagets Kontor at få ministeren til kort at kigge forbi standen og bl.a. se bannere med eksempler på moderne byggeri med stråtag.

Bonderøven alias Frank Erichsen holdt indlæg om byggeriet af sit nye stuehus med stråtag, og workshops med oplæg blev der også plads til - også om stråtag, så alt i alt lykkedes det tækkebranchen at sætte sit præg på begivenheden.

Tækkede WC'er • Nyd lige de her steder at forrette sin nødtørft, tilsendt af Adam Ooms fra Sverige....

Køb ekstra TÆK

Du kan som mester købe ekstra abonnement på bladet Tæk til f.eks. din lærling, svend eller andre. Prisen er 250 kr. pr. år for 4 numre (+ moms).
Skriv til Joergen@kaarup.eu, hvis du ønsker ekstra abonnement.

Sydgården tager sig nu indbydende ud med stråtag på alle 4 længer

Enhver tækkemands drøm

TEKST: JØRGEN KAARUP

FOTOS: SVEND ERIK JENSEN, BETINA STEFFENSEN & JØRGEN KAARUP

Svend Erik Jensen har gjort, hvad enhver tækkemand og stråtagselsker drømmer om: Skiftet et sort bølgeeternittag ud med strå og dermed genskabt idyllen på den smukke gamle gård ved Præstø med udsigt over Præstø Fjord.

"Jeg vil hellere se på noget smukt end på en bankbog", lyder det fra manden, der har spenderet en lille million på at restaurere udlængerne på den 4-længede gård med navnet Sydgården. "Det er ikke fordi jeg er mangemillionær, men jeg er mere tilfreds her i livet ved at bruge penge på noget smukt frem for at sidde og kigge på saldoen på bankbogen."

Oprindeligt ville Svend Erik Jensen have lagt nyt pladetag på, men tømrerens overslagspris lød på omkring 600.000 kr. – og det var med forbehold, for der var meget tømmer, der skulle skiftes, før taget kunne komme på. Når der skulle bruges så mange penge på et mindre kønt pladetag var det nærliggende at overveje stråtag, for det det var der stadig på stuehuset.

Tækkemand John Kunze, der også er både tømrer og bygningskonstruktør, og i øvrigt var med til at starte Sjællands Tækkemandslaug i 1983, blev kontaktet.

"Kunzes pris var 1.000 kr. pr. kvadratmeter, inkl. rygning - og så tænkte jeg, at det måske blev 50.000 kr. dyrere med stråtag...", siger Svend Erik Jensen med et grin, for alle tilstedeværende er klar over, at tømrerarbejdet var særdeles omfattende, bl.a. fordi et helt hjørne var styrtet sammen.

¾ ÅRS ARBEJDE

Så der gik lang tid og blev brugt mange penge på et omfattende konstruktionsarbejde, som også omfattede 8,5 meter lange, nye bjælker.

Betina Steffensen, der er svend ved John Kunze, og mester selv gik i gang med at tage gammelt tag af for nu lidt mere end et år siden. Helt præcist 27. juni 2014, slår Betina op på et foto fra den-

På Sydsjælland har en ejer af en lysteendom skiftet 600 kvadratmeter eternit ud med stråtag – "fordi det er smukt at se på", lyder forklaringen

gang. Og det hele sluttede først i marts i år. Betina fik problemer med sit håndled, blev opereret og var sygemeldt i længere tid, så John Kunze tækkede en hel side mutters alene.

"Så er det godt, at man stadig er ung", lyder det fra den gråskæggede og vindfurede tækkemand, der som 71-årig kan kalde sig folkepensionist, men helt tydeligt trives fremragende med fortsat at være tækkemand med alt, hvad det indebærer af fysisk aktivitet.

Kommunen har givet tilskud til arbejdet, fordi gården, der oprindeligt er fra 1600-tallet, er bevaringsværdig. De ældste af de nuværende bygninger er fra begyndelsen af 1800.

Gården er fra 1600 – tallet. Det er dog ikke de nuværende bygninger, det ældste af det er fra begyndelsen af 1800-tallet.

STRÅ GIVER HARMONI

Stuehuset lejes ud til turister, og sidste år nåede mere end 300 mennesker 6 nationer at bo i bondegårdsidyllen.

"Stråtag hører til her og fuldender harmonien med bindingsværk og toppede brosten. Jeg ligger et pænt stykke over gennemsnit mht. udlejning, fordi folk værdsætter stedet. Folk skriver positive ting i gæstebogen, om fred og ro, om bygningerne, så jeg er glad for beslutningen om at genetablere gården med stråtag overalt", siger Svend Erik Jensen.

Hele området er fredet, der er grøn løvfrø, som kræver vandhuller og søer, der går naturplejende Dexterkøer året rundt, og der kommer stadig flere vandhuller til. Svend Erik har lavet 5 meter bre-

Betina Steffensen (t.v.) og John Kunze (t.h.) har arbejdet på Sydgården i omkring 8 måneder, og ejeren, Svend Erik Jensen i midten er meget tilfreds med forvandlingen

de stier, så folk kan gå på hans marker, og mange af hans gæster er naturelskere, ornitologer eller lystfiskere pga. det righoldige dyreliv og placeringen lige ud til vandet.

Hvad skal udbygninger så bruges til?

"Tja, måske bliver noget lavet om, så det kan bruges til kurser, noget af længen er jo lavet til lejlighed, jeg har endnu ikke lavet planer, for vi er jo næsten lige blevet færdige".

Det hører med til denne solstrålehistorie, at forsikringen faktisk blev billigere, efter at pladerne var skiftet ud med stråtag. Det er Storstrøms Forsikring G/S, der er konkurrencedygtig på prisen. Det hører med til historien, at Svend Erik Jensen har valgt en stor selvrisiko på 13.000 kr., men samlet er prisen på bygningsforsikring af hele ejendommen næsten 1.000 kr. billigere end før. Prisen pr. år er cirka 16.000 kr. <

Disse fotos viser med al tydelighed, hvordan et stråtag – og lidt maling – kan forandre en bygnings udtryk. Fra let forfald til idyl...

Stråtag til skue

Stråtaget fik sin egen stand til årets dyrskue i Roskilde – tre tækkemænd brugte 3 dage på at promovere fag og tag

TEKST: CASPAR HALL
FOTOS: THOMAS GERNER

Stemning på tækkestanden, hvor vi havde vores egen tækkede trailer med. Langt om længe med færdigt mansardtag, som efter 7 forsøg hjemme i laden var lykkedes. Al begyndelse er svær, men det er vigtigt at udfordre sig selv – det giver hår på brysterne!

3 tækkemænd inklusive mig selv gjorde alt, hvad der stod i vores magt for at give et nyt opdateret syn og billede af stråtaget anno 2015. Med samme, store passion for håndværket stod vi fælles i front for at aflive myter & fordomme - og for i det hele taget at promovere vores fag.

Det blev til 3 virkelig gode og motiverende dage fra 8 morgen til 8 aften med masser af gode snakke med folk fra hele landet: Folk som har stråtag og folk, som bare var nysgerrige og betaget af vores fag. Alle som mødte vores stand var generelt meget begejstrede og synes, at stråtag er noget af det smukkeste...

Vi havde taget 2 selvgjorte modeller med som blikfang. Det viste sig at være en rigtig god ide. Alle kunne røre, mærke og opleve tækning i praksis. Mange af de besøgende var slet ikke klar over den udvikling som faget/branchen har gennemgået. Uddannelse, brandsikring m.m. Udlånte bannere og streamere fra stråtagkontoret kunne visualisere moderne stråtage og vise, hvad stråene også kan, ud over bindingsværk og stokroser.

Vi har en branche, som det er meget taknemmeligt at reklamere for. Det er de færreste som syntes, at det, vi laver, er grimt... Det giver en naturlig stolthed over for vores fag og endnu større motivation til sammen at markedsføre det mere i fremtiden.

Bedste hilsner

Johnni Bernth medl. af Dansk Tækkemandslaug,

Thomas Gerner, medl. af tækkelaug

Caspar Hall – uorganiseret.

Caspar Hall t.v. og Johnni Bernth. Thomas Gerner er bag kameraet. Vi tre tækkemænd havde et supersamarbejde på tværs af organisatoriske tilhørsforhold.

De sjoveste citater

”Nåhhrrr, så starter I oppe fra med at tække...!”

**”Hvorfor lægger I grene på toppen??”
(lyng mønning)**

”Hedder det så kragetæer??”

**”Ej, tækkemænd!
Jer er der ikke så mange tilbage af.
I må ha’ masser at lave..!”**

For første gang herhjemme er der nu plantet tækkemiscanthus i et sårbart grundvands-område som led i forsøget på at udbrede dyrkningen

TEKST: JØRGEN KAARUP
FOTO: FRANK BONDGAARD & JØRGEN KAARUP

Plantning i drikkevands-område

Traktoren kører i adstadigt tempo, et lille "bip" lyder hvert 8. sekund, og så er det tid til at sætte en ny plante på maskinen, der sindigt anbringer barrodsplanterne i lermulden på ejendommen ved Hørret syd for Aarhus.

Det er første gang, der plantes i et område, hvor Aarhus Kommune ønsker stop for brug af sprøjtegifte for at beskytte drikkevandet. Det er også første gang, der plantes såkaldte barrodsplanter, som er mindst 30 procent billigere end de planter i potter, der hidtil er blevet brugt, når en mark med elefantgræs til tækning skulle etableres.

Projektleder Frank Bondgaard fra Seges (Videnscentret for Landbrug) er forhåbningsfuld:

"Det har været op ad bakke at få landmænd overtalt til at etablere en mark, der koster 100.000 kr., så hvis vi nu taler 70.000 kr. pr. hektar i stedet – måske endda lidt mindre – så er der en chance for, at økonomien ser så godt ud, at vi får flere landmænd til at plante miscanthus", siger Frank Bondgaard.

GODT FOR VILDTET

Journalist Max Steinar fra Danmarks Jægerforbund overværer også udplantningen, for han skriver en artikel til bladet "Jæger".

"Det lyder til at være win-win for grundvandet, landmandens økonomi, vildtet og dermed også jægerne", lyder kommentaren fra kollegaen.

Det er håbet, at nogle af jægerbladets 150.000 læsere vil kunne se fidusen i at etablere marker med miscanthus i stedet for f.eks. majs, som kun er et årlige i modsætning til tækkeplanten, som kan blive ved med at vokse i mindst 20 år og groft sagt kun kræver den årlige høst. Især godser med jagtinteresse ville det være godt at få i tale, for det har knebet med at få planter i den østjyske muld.

"Jeg synes, der er mange gode ting ved den her plante", siger Bodil Høegh, der sammen med sin mand Lars ejer det fritidslandbrug, hvor dagens udplantning sker. "Godt for miljøet, godt for vildtet, kun én etablering og efter tre år næsten ingen pasning, jo, jeg ser kun fordele, selv om man da lige skal komme sig over prisen på etablering".

Dagens plantning er en direkte udløber af det projekt, Seges, Aarhus Universitet, Agrotech, Miscanthus A/S og Straatagets Kontor nu har haft gang i gennem halvandet år. De kommende måneder vil vise, om barrodsplanter etablerer sig lige så godt som de enkeltplanter i potter, der hidtil er blevet brugt.

"Der er mange gode ting ved den her plante", siger Bodil Høegh, nybagt miscanthusavlser

LYKKES UDEN SPRØJTNING

Et foreløbigt, meget positivt resultat fra projektet er, at det er muligt at have tækkemiscanthus i marken uden at sprøjte efter etablering.

To marker ved Låsby vest for Aarhus blev etableret i maj og juni måned 2014, og på halvdelen er der kun anvendt håndlugning, radrensning og fræsning efter udplantning. Marken er af flere blevet betegnet som "den flottest etablerede nogensinde".

Et andet resultat fra projektet er nu at afprøve barrodsplanterne, som er billigere at købe ind, og et tredje er så småt i gang, nemlig at så tækkemiscanthus. Hvis etableringen kan billiggøres med mellem 30 og 50 procent er der næppe tvivl om, at mange landmand – også dem med jagtinteresser – vil være interesserede i at levere danske kvalitetsmaterialer til tækkemændene.

TAG MED PÅ EKSURSION

Der er ekskursion torsdag 27. august hele dagen, hvor landmænd og interesserede tækkemænd kan se på miscanthus-marker, bl.a. også på Aarhus Universitet i Foulum – og vi skal besøge land- og tækkemand Ove Glerup, der som den første gik i gang med at dyrke tækkemiscanthus helt tilbage i 1995. Tilmelding til Straatagets Kontor senest 20. august. <

Grundvand under marker med miscanthus

Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi har efter ønske fra Aarhus Vand nu leveret dokumentation for, at der dannes tilstrækkeligt grundvand under marker med tækkemiscanthus. I modsat fald ville Aarhus Vand ikke kunne anbefale at dyrke denne afgrøde på marker, som ikke må sprøjtes, fordi landmanden har indgået frivillig aftale om ophør mod kompensation. (F.eks. pil bruger det meste af regnvandet på at vokse og er derfor en dårlig plante i områder, hvor man ønsker at producere drikkevand af høj kvalitet).

Dokumentationen kom i maj måned, og resultatet er positivt for tækkebranchens ønske om fremadrettet at øge produktionen af tækkemiscanthus på sårbare grundvandsområder. Hermed kan Aarhus Vand og andre med sindsro kan anbefale tækkemiscanthus mht. miljøprofil og vanddannelse. <

Containeren var fyldt til randen med miscanthus fra Lolland, da den sidst i maj ankom til Sendai, Japan.

Første danske tækkemiscanthus til Japan

Langt om længe er en container fyldt med miscanthus fra Lolland ankommet til det land, hvorfra tække-materialet oprindeligt blev hentet til Danmark

TEKST: JØRGEN KAARUP FOTO: AKIO KUMAGAI

Den 20. maj ankom en container fyldt med 2100 bundter tækkemiscanthus til Japans største tækkedistributør, Kumagai Master Thatchers i Sendai nord for Tokyo. Det er Danmarks største miscanthus-avlser, fhv. tækkemand Søren Vodder, der nu har fuldført en gammel aftale om at sende danskproduceret tækkemateriale til Japan. Søren Vodder har også eksporteret til Tyskland, men aftalen om at sende miscanthus så langt væk som til planterens hjemland har været længe om at blive realiseret.

"Der var problemer med pris for fragt og en forkert dollarkurs i første omgang, men det vigtige nu er at se fremad", siger Søren Vodder, der med god grund er stolt over, at japanerne vil betale den ekstra transport for at få stråene fra Danmark.

"Kvaliteten er i top, og vi glæder os til at bruge dem", skriver Akio Kumagai i en mail. Den japanske tækkemand tilføjer, at han i mere end 20 år har overvejet at hente miscanthus hjem fra Danmark – lige siden tækkemand Ove Glerup i samarbejde med det daværende Statens Planteavlsvorsøg i Foulum tog til Japan for at tage kloner af tækkemiscanthus med hjem.

"Idéen om, at en gift brud (miscanthus) skulle besøge sit hjemland har været der siden dengang", siger Akio Kumagai.

Det er nu fire år siden, at det område han bor i blev hårdt ramt af både tsunami og jordskælv. Både hans hjem og driftsbygninger blev jævnet med jorden, og genopbygningen er stadig ikke helt færdig. Ødelæggelserne har også ramt de områder, hvor miscanthus'en gror naturligt, så det har været svært at skaffe gode japanske materialer de seneste fire år.

"Jeg vil virkelig gerne købe mere miscanthus af Søren, men transporten er meget dyr, så jeg må se, hvad der kan gøres", siger Akio Kumagai. <

700 gæster var med til at indvi Korskæk på Bakken den 30. april, og rigtig mange kiggede forbi Kathrines Gård, Grisehandler Larsens hus, som nu rummer restaurant

De tre bag tækningen: Fra venstre Peder Munkholm, Mads Hetoft og Michael Nielsen. (Foto: Jørgen Kaarup)

Så er der stråtag på Bakken

Lise Nørgaards Korskæk er nu ikke længere ren fiktion – en kopi af Matador-byen er opført på Bakken, inklusive Grisehandlerens Hus med strå på taget

TEKST: JØRGEN KAARUP FOTOS: HENRIK PETIT

Det måtte jo ske en dag... - At nogen lod Korskæk opføre. Og selvfølgelig er grisehandlerens ejendom en del af Danmarks mest berømte fiktionsby – og naturligvis bor grisehandler Larsen med hund og fru Kathrine under stråtag, selv om det er sjældent, vi ser huset udefra i Danmarks mest sette tv-serie, Matador.

"Jo, der hvor knægten får en hest af Kathrine, der ser vi, at der er stråtag", siger Michael Nielsen, der sammen med Mads Hetoft har tækket Kathrines Køkken. Det blev navnet på det stråtækkede hus, fordi det rummer en restaurant i Korskæk på Bakken, hvor grisehandlerens hus og lokum nu kan beundres af de mange besøgende. Men i udbudsmaterialet hed det "Grisehandlerens Hus".

"Der er også en anden scene, hvor de kører under mørklægning, da kan man også ane, at der er stråtag", falder Mads Hetoft ind og følger til, at det jo altså var Kathrines gård i Matador, for Larsen ejede tilsyneladende ikke kongens mønt.

KORT VARSEL

Katrines Køkken er blevet restaurant i Korskæk, og Michael og Mads vandt jobbet i en udbudsrunde. Og så gik der laaang tid...

"Vi måtte rykke temmelig meget rundt på opgaver, fordi de med kun en måneds varsel sagde, at nu skal det være her på slutningen af vinteren. De vidste ude på Bakken i mere end et år, hvad der

skulle laves og hvem der skulle gøre det, så på et tidspunkt var vi ved at overveje at sige rend og hop, fordi vi aldrig kunne få et svar", siger Michael Nielsen, men tilføjer hurtigt:

"Det er jo historisk på den måde at være med til at gøre fiktion til virkelighed, så jo, det var sjovt, og vi ville meget gerne udføre den opgave. Også for at efterlade vores firmanavne et sted, som så mange besøger. Men det var altså noget af et forhindringsløb. Da vi endelig skulle i gang, skulle det gå meget stærkt, så vi mødte op 5 mand – men så var tømrerne ikke klar.

Det endte med, at Mads og jeg tækkede alene, fordi tømrerne hele tiden var bagud – og det skyldtes så igen arkitekten, som også endte med at blive taget af opgaven og en anden hyret ind. Der manglede i den grad koordinering mellem de mange håndværkere, og det var besynderligt, at vi gik i gang så sent med en så kort slutdato."

STOLT, RØRT OG GLAD

Bakkens åbning 30. april var en ultimativ dato, for da løb det helt store show af stablen. 700 gæster passerede op ad den røde løber, et damp tog fra Københavns Hovedbanegård kørte i dagens anledning til Korskæk Station (som Klampenborg i dagens anledning var døbt om til).

”Stedet er født til at blive en helligdom for Matador-fans, og grisehandlerens lokum er det alter, vi beder ved.

Fra Marie C. Pedersen anmeldelse af Korskæk på Bakken, Politiken, 2. maj 2015.

Lise Nørgaard, Matador-seriens "mor", fyldte 98 år den 14. juni. Her er hun sammen med Torben "Træsko" Pedersen, der bl.a. ejer Cirkusrevyen og står bag opførelsen af Korskæk på Bakken.

"Tænk at jeg skulle opleve dette, og så i min alder – jeg er stolt, rørt og glad", sagde Matador-seriens forfatter, Lise Nørgaard i sin korte tale ved indvielsen

De sidste dage op til åbningen skulle det pludselig gå stærkt, så den næsten nyudlærte Peder Munkholm kom på som forstærkning de sidste dage.

Der er tegl på den anden side af Kathrines køkken, som har 160 kvadratmeter stråtag. Kun omkring 5 meter af bygningen har strå på begge sider. Det skyldes, at der er forskellige facader på hver sin side af huset. Det var nødvendigt på den måde at komprimere de karakteristiske og vigtigste elementer fra Korskæk, fordi byen på Bakken skal rummes på et temmelig lille areal.

Var der noget specielt ved den opgave?

"Egentlig ikke", siger Mads Hetoft, men ved nærmere omtanke kommer alle tre tækkemænd i tanker om flere ting, der alligevel gjorde opgaven speciel:

"De ville fra start have haft, at vi skulle lade stråtaget gå direkte over i tegltaget, men det sagde vi nej til, og så ventede vi rigtig længe på, at tømrerne fik lavet den vindskede, som vi insisterede på skulle afslutte stråtaget", siger Mads Hetoft.

Peder: "Det er da også sjovt at arbejde på sådan en kæmpebyggeplads".

Michael Nielsen: "Nu siger du nok stor byggeplads, men det var

jo en meget lille byggeplads – men med en helt masse mennesker på. Derfor var det kaotisk, også fordi der hele tiden kom nye tegninger".

KAN IKKE BRÆNDE

Rygningen på grisehandlerens hus var en af de ting, der ændrede sig nogle gange fra først rygningsssten på den ene side med halm på den anden, så blev der afgivet tilbud på først en kobbermønning, så en tangmønning – for så at ende med en komplet rygning af halm.

"Det endte jo godt, vi er meget tilfredse, og vi fik ros byggeledere, fordi vi var de eneste, der leverede til tiden, siger Peder og fortsætter: "Det var fedt at være med til. Og en spændende udfordring at skulle samarbejde med så mange andre håndværkere.

"Ja, og det var fedt at se Bakken indefra, før den åbnede, mærke foråret komme snigende, se indehaverne af boderne gå og male og gøre klar, Bakken, der kom ud af vinterdvalen og vågnede til en ny sæson med aktiviteter", tilføjer Mads Hetoft.

Brandmæssigt var der særlige krav, fordi bygningen har restaurant med køkken, og fordi Korskæk på Bakken er så kompakt. Derfor er taget tredobbeltsikret: Sepatec fiberdugen, en BD 30 brandsikring med gips og Rockwool og så påsprøjtet Magma udvendigt.

"Det kan bare ikke brænde", er de tre tækkemænd enige om. <

En oplagt KUNDEGAVE

Bogen "Naturens eget tag" får rosende ord med på vejen – rabat ved køb af mindst 5 ad gangen.

Med sine 176 sider i stort format er det en bog, der giver inspiration til at bruge stråtaget på nye måder, samtidig med at stråtagets 5.000 år lange historie bliver fortalt.

Fra fortid til nutid er stråtagets og tangtagets kulturelle baggrund med i bogen, der med mere end 200 farvefotos og en række sort/hvide er rigt illustreret.

35 små kapitler, som kan læses uafhængigt af hinanden. Oplagt gave til "kunden der har alt".

NATURENS EGET TAG

Fås hos boghandlere for 299,- kr., hos Plusbog.dk for 258 kr. inklusive forsendelse.

TILBUD: Køb en kasse bøger for 1.800 kr.
+ moms, men inkl. forsendelse (kun 120 kr./bog).
Bestilling: Tlf. 21 25 91 88,
joergen@kaarup.eu eller www.straatagetskontor.dk

”Et must for alle, der interesserer sig for stråtage og arkitektur”

Marcelle Meier,
Restaureringsarkitekt og vært på DR 1 "Bevar mig vel"

”En flot bog, som vil være et oplagt julegave-emne for alle, der holder af bygningskultur”

Torben Lindegaard Jensen,
formand, Foreningen Straatag

”Fornemt, smukt, flot, gode billeder, gode tekster, gode historier”

Søren Ryge Petersen, DR 1-vært

”Man kan kun ønske branchen tillykke med at smuk, informerende og veloplagt en udgivelse”

Niels Park Nygaard, lektor,
Arkitektskolen Aarhus

Bygningstømmer

saves efter ønsket mål og profil. Skalke, vindskeder, kragetæer m.m.

Poppels Savværk & Tømmerhandel v. Kaj Poppel Rasmussen
Sønderødvej 25, 4291 Ruds Vedby. Tlf. 42 68 72 68

Her er hjælp at hente!

Et samarbejde med Erhvervs konsulent sikrer at du har styr på din virksomhed, så du undgår de mange faldgruber du kan støde på, når du driver selvstændig virksomhed.

Det kan f.eks. være emner som:
Kvalitetssikring, Arbejdspladsvurdering (APV), overenskomster, syge medarbejdere, ferieregler og lærlinge.

Erhvervs konsulent er det bedste valg for dig og din virksomhed.

Du kan få hjælp til:
APV (ArbejdsPladsVurdering)
Kvalitetssikring
Fagretslige sager
Personalehåndbog
Rekruttering af medarbejde
Ansættelse af lævvrlinge

Jeg kan gøre det enkelt for dig at drive virksomhed

Brug tiden på det du er bedst til. Næmlig at drive, udvide og udvikle din virksomhed.

erhvervs-konsulenten.dk • Petter Astrup • Tlf.: 21 66 50 10 • Mail: petter@erhvervs-konsulenten.dk

Petter Astrup
21 66 50 10

Vær altid på forkant med lovgivningen og overlad de administrative byrder til Erhvervs konsulenten.

Kontakt mig derfor allerede i dag for en snak om dine udfordringer og fremtiden.

PROFF TÆKKESTOLE

I ALUMINIUM
3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 trin
&

RUSTFRI KROGE

Med lige eller buede kroge
Lige kroge: 34, 32, 30, 28, 26, 24 cm.

10 % RABAT
ved køb af 8 eller derover

WWW.PATISCOPE.COM SALES@PATISCOPE.COM

Et naturligt produkt TØRRET ÅLEGRÆS

sælges til rygninger og isolering

Leveres i rundballer eller på bestilling i småballer

IB UNGERMAND
JENS WEDELE

61386724
40723506

Vi har i mange år forsikret familierne Nielsen, Madsen & Pedersen o.m.a. - hvad med din familie?

Hvis du rejser
udenlands efter den
1. august 2014,
bør du have en
Privat
Rejseforsikring

- Vi kan forsikre alle
- til konkurrencedygtige priser!
- ID-sikring mod identitetstyveri er gratis
meddækket på Familiens Basisforsikring 2
- Landsdækkende personlig service
- Stort lokalt kendskab med 24 timers service
- Fleksibelt nicheselskab - *kundeejet*
- Full service, også med
SOS-rejseforsikring-verden og AP Pension
- Familiens Dyreforsikring
- også med hunde- og kattesyge
- I mere end 100 år unik service og
produkter til *jordens folk*

Stråtag er også vores speciale

Vi kan forsikre alle!
- klik på:
www.garfors.dk

 HOVEDKONTOR
Struergade 24
DK-2630 Taastrup
Tlf. +45 43 71 17 77
Fax +45 43 71 36 16
www.garfors.dk
E-mail: gaf@garfors.dk

KUNDERNE VIL HAVE TÆKKEMÆND MED BYG GARANTI

I 2011 viste en undersøgelse foretaget af YouGov Zapera, at 76 % af dine potentielle kunder foretrækker håndværkere med Byg Garanti. Er du medlem af Dansk Byggeri og Dansk Tækkemandslaug er dit arbejde dækket af Byg Garanti. Det betyder, at du kan bruge Byg Garanti logo og kampagnemateriale i markedsføringen af din egen virksomhed. Er du ikke medlem, så skynd dig at blive det - det betaler sig! Læs mere om fordelene ved at kunne tilbyde Byg Garanti på bygggaranti.dk bygggaranti.dk

BRANDIMPREGNERING

PROBLEMER MED AFSTAND TIL SKEL

Her kan MAGMA-FIRESTOP
typisk hjælpe til en dispensation.

Vi har Rigtig meget erfaring med
manglende afstand til skel.

Ring for hjælp. tlf.: 62219600
www.magma-firestop.dk

VINDUER TIL ENHVER SMAG

Standard kvistvinduer lagerføres med 32 mm standard sprosser eller 25 mm pålimede sprosser

Specialvinduer i Fyr, Eg og Sipo mahogni fremstilles efter mål.

Optoglasvinduer – det moderne forsatsvindue.

Marantivinduer med indadåbning.

Valmvinduer fremstilles efter mål.

Rygningsvinduer efter mål.

Carlo F. Christensen A/S
Kastbjergvej 15 – Hedegaard – 8585 Glesborg
www.carlofchristensen.dk
Tlf.: 86 38 76 66

- alt til stråtag

Reethandel

NANO REED

E. Prosman b.v.

Prosman Reed + Windows
P.O. Box 3079
NL - 2800 CD Gouda - The Netherlands
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Warehouse Germany:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (near Hamburg)

Prosman Reet + Fenster
Postfach 3079
NL - 2800 CD Gouda - Holland
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Lager Deutschland:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (Nähe Hamburg)

We have weekly arrivals of containers with reed from China in Hamburg for possible delivery to Denmark.

Direct deliveries or deliveries with our truck with crane of:

- Reed from Hungary, Rumania, Ukraine, Austria, Turkey and China.
- Wire, heather, sheets, windows, copper & galvanised chicken wire, tools, copper or ceramic ridge tiles etc.

Wir haben wöchentliche Ankunft von Container mit China Reet in Hamburg für eventuelle Lieferung nach Dänemark.

Direktlieferung oder Lieferung mit unserem Kran-LKW:

- Reet von Ungarn, Rumänien, Ukraine, Österreich, Türkei und China.
- Draht, Heide, Planen, Gaubenfenster, Kupfer und Verzinktem Masschendraht, Werkzeug, Kupfer oder Ton Firstziegel usw.

Med venlige hilsner,
Fam. Prosman

Danmarks mest solgte

Fra 13 hk – 68 hk
Bredde fra 79 cm
Stor løftekapacitet fra 800 kg.
Lille egenvægt fra 800 kg.
Brugte på lager fra 50.000 kr.
Over 100 forskellige redskaber
Den perfekte medhjælper
Finansieringseksempel:
20% udbetaling – 20% rest
kun 36,00 kr. pr. dag.

Jylland – Fyn ☎ 86 95 75 22 Sjælland ☎ 59 65 60 37
www.sorring-maskinhandel.dk

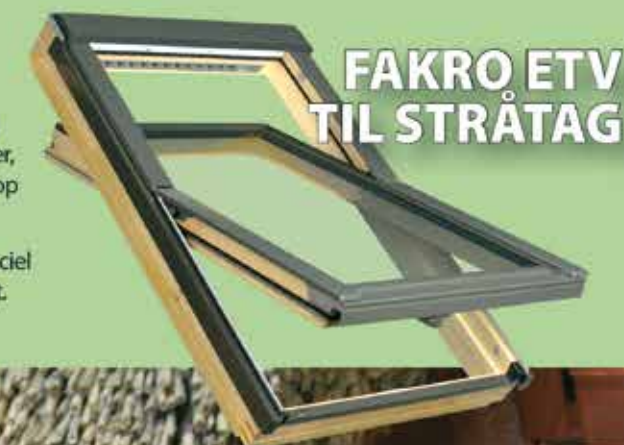
DEN SKRÆDDERSYDEDE LØSNING TIL MONTERING I STRÅTAGE!

Carlo F. Christensen A/S og FAKRO Danmark A/S har indgået et tæt samarbejde for at være med til at udbrede ovenlysvinduer indenfor stråtagsbranchen i Danmark.

Vi er som den eneste lagerførende af inddækningen specielt udviklet til stråtage. Vi er yderligere lagerførende af et stort udvalg af ovenlysvinduer, som derfor kan leveres dag-til-dag. På ikke-lagerførte produkter, er der op til 3 ugers leveringstid.

FAKRO har i samarbejde med det hollandske tækkelaug udviklet en speciel inddækning til stråtage, hvilket tilsikrer et overvejet og afprøvet produkt.

Se mere på: www.carlofchristensen.dk/products/Fakro-windows.html

Bredere inddækning

ETV inddækningen er designet så sidestykkerne er lavet bredere end normalt og den profilerede opkant er tilmed lavet højere. Dette sikrer, at ovenlysvinduet kan monteres korrekt uden risiko for utætheder.

Montagebeslag som vinkler vinduet

Montagebeslaget er designet på en sådan måde, at bunden af vinduet hæves. Herved gives der god plads til at få strå under selve inddækningen og samtidig minimeres vinklen på den nederste del af inddækningen, hvilket giver en flot og tæt afslutning.

Apron eller aluminiumplade som afslutning

Du kan vælge mellem to måder at afslutte inddækningen:

- Apron med botylklæber på bagsiden, som giver god vedhæftning til vandbræt eller klinker.
- Aluminiumplade som nemt monteres på inddækningen. Pladen er af ekstra kraftig aluminium som giver en øget stivhed og har på begge sider en afvandingrende.

Dampspærrekrave XDS

Den sikrer optimal tætning af dampspærre mod vinduet og monteres hurtigt og nemt i noten på vindueskarmen, hvor den skaber en tæt forsejling.

FAKRO ETV kan leveres som:

- RAL 7022 (standard)
- Kobber (mod merpris)
- Ønskede RAL (mod merpris)

Sådan så Det Åndbare Hus ud midt i juni måned, da der var tækket næsten i top. Det bliver indviet sidst i august, hvorefter der skal måles fugtgennemstrømning 40 steder i huset gennem et år. (Foto: Martin Vollmer)